

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)
της 16ης Δεκεμβρίου 2008*

Στην υπόθεση C-47/07 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, που ασκήθηκε στις 31 Ιανουαρίου 2007,

Masdar (UK) Ltd, με έδρα το Eversley (Ηνωμένο Βασίλειο), εκπροσωπούμενη από τους A. P. Bentley, QC, και P. Green, barrister,

αναιρεσείουσα,

όπου ο έτερος διάδικος είναι

η **Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων**, εκπροσωπούμενη από τους J. Enegren και M. Wilderspin, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

εναγομένη πρωτοδίκως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους Β. Σκουρή, Πρόεδρο, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, M. Pešić (εισηγητή) και T. von Danwitz, προέδρους τμήματος, A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, R. Silva de Lapuerta, J. Malenovský, A. Arabadjiev και C. Toader, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Mazák
γραμματέας: L. Hewlett, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 20 Φεβρουαρίου 2008,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 12 Ιουνίου 2008,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με την αίτησή της αναιρέσεως, η εταιρία Masdar (UK) Ltd (στο εξής: Masdar) ζητεί την αναίρεση της απόφασης του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 16ης Νοεμβρίου 2006, T-333/03, Masdar (UK) κατά Επιτροπής (Συλλογή 2006, σ. Π-4377, στο εξής: ανααιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία το Πρωτοδικείο απέρριψε την αγωγή της Masdar περί αποζημιώσεως για τη ζημία που υποστηρίζει ότι υπέστη λόγω της μη πληρωμής υπηρεσιών που παρέσχε στο πλαίσιο προγραμμάτων κοινοτικής συνδρομής.

Ιστορικό της διαφοράς

- 2 Στις αρχές του 1994 και στο πλαίσιο του κοινοτικού προγράμματος τεχνικής συνδρομής προς την Κοινοπολιτεία ανεξαρτήτων κρατών (TACIS), συνήφθη σύμβαση μεταξύ της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και της εταιρίας Hellenic Management Investment Consultants SA (στο εξής: Helmico) για την εκτέλεση προγράμματος στη Μολδαβία. Η σύμβαση αυτή (στο εξής: μολδαβική σύμβαση) αποτελούσε μέρος του προγράμματος «συνδρομή για τη σύσταση ιδιωτικής ένωσης γεωργικών εκμεταλλεύσεων» (στο εξής: μολδαβικό σχέδιο).
- 3 Τον Απρίλιο του 1996, η Helmico και η Masdar συνήψαν σύμβαση με την οποία η Helmico ανέθεσε στη δεύτερη την παροχή ορισμένων από τις υπηρεσίες που προέβλεπε η μολδαβική σύμβαση.

- 4 Στις 27 Σεπτεμβρίου 1996, συνήφθη άλλη σύμβαση μεταξύ της Επιτροπής και της Helmico. Βάσει της συμβάσεως αυτής (στο εξής: ρωσική σύμβαση), η Helmico ανέλαβε την υποχρέωση να παράσχει υπηρεσίες εντός της Ρωσίας στο πλαίσιο του προγράμματος «Ομοσπονδιακό σύστημα πιστοποίησης και δοκιμής σπόρων» (στο εξής: ρωσικό σχέδιο).
- 5 Το Δεκέμβριο του 1996, η Helmico και η Masdar συνήψαν σύμβαση υπεργολαβίας για το ρωσικό σχέδιο, στην ουσία πανομοιότυπη με τη συναφθείσα τον Απρίλιο του 1996 για το молδαβικό σχέδιο.
- 6 Στο τέλος του 1997, η Masdar ανησύχησε με τις καθυστερήσεις πληρωμών της Helmico, η οποία προέβαλε τη δικαιολογία ότι οι καθυστερήσεις οφείλονται στην Επιτροπή. Η Masdar επικοινωνήσε με τις υπηρεσίες της Επιτροπής και πληροφορήθηκε ότι η Επιτροπή είχε εξοφλήσει όλα τα τιμολόγια της Helmico μέχρι εκείνη την ημερομηνία. Μετά από διεξοδικότερες έρευνες η Masdar διαπίστωσε ότι η Helmico την είχε ενημερώσει καθυστερημένα ή εσφαλμένα για τα ποσά που είχε λάβει από την Επιτροπή.
- 7 Στις 2 Οκτωβρίου 1998, πραγματοποιήθηκε σύσκεψη μεταξύ ενός μέλους του διοικητικού συμβουλίου της Masdar και εκπροσώπων της Επιτροπής (στο εξής: σύσκεψη της 2ας Οκτωβρίου 1998) προκειμένου να εξεταστούν τα προβλήματα της συνεργασίας με τη Helmico.

- 8 Στις 5 Οκτωβρίου 1998, η Επιτροπή απέστειλε στη Helmico επιστολή με την οποία δήλωσε ότι ανησυχεί για το γεγονός ότι η διάσταση απόψεων μεταξύ αυτής και της Masdar ενδέχεται να επηρεάσει αρνητικά την ολοκλήρωση του ρωσικού σχεδίου και υπογράμμισε ότι αποδίδει μεγάλη σημασία στην επιτυχία του σχεδίου αυτού. Ζήτησε από τη Helmico διαβεβαιώσεις υπό τη μορφή δήλωσης υπογραφομένης από τη Helmico και από τη Masdar. Η επιστολή διευκρίνιζε ότι, αν η Επιτροπή δεν λάβει τη διαβεβαίωση αυτή πριν από τη Δευτέρα 12 Οκτωβρίου 1998, προτίθεται να μετέλθει άλλα μέσα για να εξασφαλίσει την ολοκλήρωση του σχεδίου αυτού.
- 9 Στις 6 Οκτωβρίου 1998, η Helmico απάντησε στις υπηρεσίες της Επιτροπής ότι οι διαφορές απόψεων ρυθμίστηκαν. Η Helmico διευκρίνισε με την απάντηση αυτή ότι συμφώνησε με τη Masdar ότι όλες οι μέλλουσες πληρωμές περιλαμβανομένων και των τιμολογίων που εκκρεμούσαν ακόμη όσον αφορά το ρωσικό σχέδιο θα γίνονταν σε τραπεζικό λογαριασμό που θα καθόριζε η Masdar και όχι στον τραπεζικό λογαριασμό της Helmico. Η επιστολή αυτή έφερε την ακόλουθη χειρόγραφη μνεία: «Εγκρίνεται, M. S, Masdar, 6 Οκτωβρίου 1998». Πανομοιότυπη επιστολή, με την αυτή ημερομηνία, προσυπογραφομένη από τον πρόεδρο της Masdar, απεστάλη στην Επιτροπή σχετικά με τα καταβλητέα ποσά στο πλαίσιο της молδαβικής σύμβασης.
- 10 Στις 7 Οκτωβρίου 1998, η Helmico απέστειλε στην Επιτροπή δύο άλλες επιστολές επίσης προσυπογραφομένες από τον S για λογαριασμό της Masdar. Το περιεχόμενο τους ήταν πανομοιότυπο με των επιστολών της 6ης Οκτωβρίου, εκτός του ότι η επιστολή σχετικά με τη ρωσική σύμβαση δεν ανέφερε κανένα τραπεζικό λογαριασμό, ενώ η αφορώσα τη молδαβική σύμβαση έδωσε έναν αριθμό τραπεζικού λογαριασμού στο όνομα της Helmico στην Αθήνα, για τις μέλλουσες πληρωμές.
- 11 Στις 8 Οκτωβρίου 1998, η Helmico απηύθυνε δύο επιστολές στους διαχειριστές των οικείων σχεδίων της υπηρεσίας «Συμβάσεις» της Επιτροπής για να τους ζητήσει να πραγματοποιήσουν όλες τις μέλλουσες πληρωμές στο πλαίσιο της ρωσικής και της молδαβικής σύμβασης σε διαφορετικό λογαριασμό στο όνομα της Helmico, στην Αθήνα.

- 12 Στις 8 Οκτωβρίου 1998, η Helmico και η Masdar συνήψαν σύμβαση με την οποία έδωσαν την εξουσιοδότηση στον πρόεδρο της Masdar να μεταβιβάζει χρηματικά ποσά από τους δύο λογαριασμούς που αναφέρουν οι επιστολές της 7ης και της 8ης Οκτωβρίου 1998 προς την Επιτροπή.
- 13 Στις 10 Νοεμβρίου 1998, η Επιτροπή εξέδωσε την έκθεση περατώσεως σχεδίου για το ρωσικό σχέδιο. Από τα έξι υπό εκτίμηση θέματα τέσσερα έλαβαν τον βαθμό «έξοχο», ένα άλλο «καλό» και ένα άλλο «σύνολο ικανοποιητικό». Η έκθεση καταλήγει «το σχέδιο εκτελέστηκε και περατώθηκε κατά τρόπο υποδειγματικό». Στις 26 Φεβρουαρίου 1999, η Επιτροπή εξέδωσε την έκθεση περατώσεως σχεδίου για το молδαβικό σχέδιο για το οποίο δύο από τα υπό εκτίμηση θέματα έλαβαν τον βαθμό «καλό» και τέσσερα άλλα «σύνολο ικανοποιητικό».
- 14 Στις 29 Ιουλίου 1999, οι υπηρεσίες της Επιτροπής απηύθυναν επιστολή στη Masdar στην οποία ανέφεραν ότι η Επιτροπή είχε πληροφορηθεί για οικονομικές παρατυπίες μεταξύ της Helmico και της Masdar κατά την εκτέλεση της ρωσικής και της молδαβικής σύμβασης και για τον λόγο αυτόν ανέστειλε όλες τις πληρωμές που δεν είχε ακόμα πραγματοποιήσει. Γνωρίζοντας τις οικονομικές δυσχέρειες της Masdar, η Επιτροπή την πληροφόρησε ότι θα προκατέβαλε, στο πλαίσιο του ρωσικού σχεδίου, 200 000 ευρώ στον λογαριασμό της Helmico που μνημονεύεται στις οδηγίες που διαβίβασε η εταιρία αυτή στις 8 Οκτωβρίου 1998. Το ποσό των 200 000 ευρώ κατατέθηκε τον Αύγουστο του 1999 στον λογαριασμό αυτόν και στη συνέχεια μεταβιβάστηκε στον λογαριασμό της Masdar.
- 15 Μεταξύ Δεκεμβρίου 1999 και Μαρτίου 2000, ο πρόεδρος της Masdar απέστειλε επιστολές σε διάφορους υπαλλήλους της Επιτροπής, καθώς και στον αρμόδιο για τις εξωτερικές σχέσεις Επίτροπο, C. Patten. Μεταξύ των διαφόρων ζητημάτων που έθιξε ήταν και αυτό της πληρωμής των υπηρεσιών που είχε παράσχει η Masdar.

- 16 Στις 22 Μαρτίου 2000, ο γενικός διευθυντής της κοινής υπηρεσίας εξωτερικών σχέσεων της Επιτροπής γνωστοποίησε στον πρόεδρο της Masdar με επιστολή τα ακόλουθα:

«Υστερα από εντατικές διαβουλεύσεις (στις οποίες μελετήθηκαν διάφορες πιθανότητες και μεταξύ άλλων η τελική εκκαθάριση των δύο συμβάσεων με πρόσθετες πληρωμές προς τη Masdar, υπολογιζόμενες αναλόγως των εργασιών και των εξόδων που πραγματοποιήσατε), οι υπηρεσίες της Επιτροπής αποφάσισαν τελικά να προβούν στην ανάκτηση των χρημάτων που έχουν καταβάλει στη συμβαλλόμενη Helmico. Στο νομικό επίπεδο, κάθε πληρωμή που έγινε απευθείας στη Masdar (έστω και μέσω του τραπεζικού λογαριασμού της Helmico για τον οποίο έχετε εξουσιοδότηση) θα θεωρηθεί, σε περίπτωση αφερεγγυότητας της Helmico, συμπαιγνία εκ μέρους των μελών του διοικητικού συμβουλίου ή των πιστωτών της Helmico. Επιπλέον, δεν είναι βέβαιον ότι, σε περίπτωση διαφοράς μεταξύ Helmico και Masdar, τα χρήματα που κατέβαλε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα παραμείνουν οριστικά στη Masdar, όπως εύχεται η Επιτροπή.»

- 17 Στις 23 Μαρτίου 2000, η Επιτροπή έγραψε στη Helmico για να της γνωστοποιήσει την άρνησή της να εξοφλήσει τα εκκρεμή τιμολόγια και της ζήτησε να επιστρέψει το συνολικό ποσό των 2 091 168,07 ευρώ. Η Επιτροπή έλαβε αυτή την πρωτοβουλία αφού διαπίστωσε ότι η Helmico είχε ενεργήσει δολίως κατά την εκτέλεση της молδαβικής και της ρωσικής σύμβασης.

- 18 Στις 31 Μαρτίου 2000, η Masdar άσκησε αγωγή κατά της Helmico ενώπιον του High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division, με την οποία ζήτησε την καταβολή της αμοιβής για τις υπηρεσίες που παρέσχε ως υπεργολάβος στο πλαίσιο της εκτέλεσης της молδαβικής και της ρωσικής σύμβασης, συνολικού ποσού 453 000 ευρώ. Η εκδίκαση της αγωγής ανεστάλη επ' αόριστον.

- 19 Στις 4 Απριλίου 2000, η Επιτροπή εξέδωσε δύο εντάλματα εισπράξεως έναντι της Helmico βάσει του άρθρου 28, παράγραφος 2, του δημοσιονομικού κανονισμού της 21ης Δεκεμβρίου 1977, που εφαρμόζεται στον γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/002, σ. 77), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών.
- 20 Στη διάρκεια των ετών 2000 και 2001, η Masdar επικοινωνήσε με την Επιτροπή προκειμένου να εξετάσουν τη δυνατότητα να πληρωθεί από αυτήν για τις εργασίες που πραγματοποίησε και τιμολόγησε στη Helmico. Προς τον σκοπό αυτόν πραγματοποιήθηκαν πολλές συσκέψεις μεταξύ των δικηγόρων της Masdar και των υπηρεσιών της Επιτροπής.
- 21 Στις 16 Οκτωβρίου 2001, οι υπηρεσίες της Επιτροπής απάντησαν ότι οι πληροφορίες είχαν διαβιβαστεί στις αρμόδιες υπηρεσίες της ΓΔ «Προϋπολογισμός», στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης και στη μονάδα «Οικονομικά και Συμβάσεις» που ασχολούνταν με τα προγράμματα TACIS και ότι οι υπηρεσίες της Επιτροπής θα προέβαιναν σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες αναζητήσεως των μελών του διοικητικού συμβουλίου της Helmico.
- 22 Την 1η Φεβρουαρίου 2002, με γραπτή απάντηση σε αίτημα που διατύπωσαν οι δικηγόροι της Masdar, οι υπηρεσίες της Επιτροπής διευκρίνισαν ότι είχαν εκδοθεί δύο εντάλματα εισπράξεως στις 4 Απριλίου 2000 έναντι της Helmico, το ένα για τη молδαβική σύμβαση για ποσό 1 236 200,91 ευρώ και το άλλο για τη ρωσική σύμβαση, για ποσό 854 967,16 ευρώ, δηλαδή συνολικώς για 2 091 168,07 ευρώ.

23 Στις 18 Φεβρουαρίου 2003, πραγματοποιήθηκε νέα σύσκεψη μεταξύ των δικηγόρων της Masdar και των υπηρεσιών της Επιτροπής.

24 Στις 23 Απριλίου 2003, οι δικηγόροι της Masdar απηύθυναν στις υπηρεσίες της Επιτροπής συστημένη επιστολή που κατέληγε με την ακόλουθη δήλωση:

«[A]ν οι υπηρεσίες της Επιτροπής δεν είναι σε θέση να διατυπώσουν το αργότερο μέχρι τις 15 Μαΐου 2003 συγκεκριμένη πρόταση πληρωμής της πελάτιδάς μου για τις παρασχεθείσες υπηρεσίες, θα ασκηθεί αγωγή κατά της Επιτροπής ενώπιον του Πρωτοδικείου βάσει των άρθρων 235 ΕΚ και 288 [ΕΚ] [...]»

25 Με τηλεομοιοτυπία της 15ης Μαΐου 2003, η Επιτροπή πρότεινε στους δικηγόρους της Masdar να πραγματοποιηθεί σύσκεψη προκειμένου να συζητηθεί το ενδεχόμενο φιλικού διακανονισμού, στο πλαίσιο του οποίου η Επιτροπή θα της κατέβαλε το ποσό των 249 314,35 ευρώ για τις εργασίες που πραγματοποιήθηκαν μετά την αποκάλυψη της απάτης της Helmico, αν η Masdar αποδείκνυε την ύπαρξη συμφωνίας προβλέπουσας ότι θα πληρωνόταν απευθείας από την Επιτροπή, αν ολοκλήρωνε το ρωσικό και το μολδαβικό σχέδιο.

26 Με συστημένη επιστολή της 23ης Ιουνίου 2003, οι δικηγόροι της Masdar απάντησαν στις υπηρεσίες της Επιτροπής ότι αρνούνται να συνεχίσουν τις διαπραγματεύσεις στη βάση που προτείνει η Επιτροπή, εκθέτοντας αναλυτικά το αίτημα της Masdar καθώς και τους όρους υπό τους οποίους θα δεχόταν να μετάσχει σε σύσκεψη.

- 27 Τη συστημένη επιστολή ακολούθησε τηλεομοιοτυπία της 3ης Ιουλίου 2003, με την οποία οι δικηγόροι της Masdar ζήτησαν την απάντηση της Επιτροπής ως προς τη δυνατότητα να γίνει πριν τις 15 Ιουλίου 2003 σύσκεψη με τους προτεινόμενους όρους. Η τηλεομοιοτυπία προσθέτει ότι αν δεν πραγματοποιηθεί η σύσκεψη, θα ασκηθεί αγωγή ενώπιον του Πρωτοδικείου.
- 28 Με επιστολή της 22ας Ιουλίου 2003, οι υπηρεσίες της Επιτροπής απάντησαν ότι δεν μπορούσαν να ικανοποιήσουν το αίτημα πληρωμής της Masdar.

Η διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου και η προσβαλλομένη απόφαση

- 29 Με δικόγραφο που κατέθεσε στις 30 Σεπτεμβρίου 2003, η Masdar άσκησε, βάσει των άρθρων 235 ΕΚ και 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ, αγωγή αποζημίωσης ενώπιον του Πρωτοδικείου. Στήριξε το αίτημά της στην αρχή της απαγορεύσεως του αδικαιολογήτου πλουτισμού (*de in rem verso*), στην αρχή της διοίκησης αλλοτρίων (*negotiorum gestio*), στην παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και τέλος στο γεγονός ότι οι πράξεις των υπηρεσιών της Επιτροπής συνιστούν πταίσμα ή αμέλεια που της προξένησαν ζημία.
- 30 Στις 6 Οκτωβρίου 2005, πραγματοποιήθηκε άτυπη συνάντηση ενώπιον του Πρωτοδικείου, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, προκειμένου να διερευνηθούν οι δυνατότητες φιλικού διακανονισμού της υποθέσεως.

31 Κατά το τέλος της συνεδρίασης, το Πρωτοδικείο έταξε στους διαδίκους προθεσμία μέχρι τις 30 Νοεμβρίου 2005 προκειμένου να διερευνήσουν τις δυνατότητες φιλικού διακανονισμού της υποθέσεως.

32 Με επιστολή που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 23 Νοεμβρίου 2005, η Επιτροπή πληροφόρησε το Πρωτοδικείο ότι μέχρι τότε οι διάδικοι δεν είχαν καταλήξει σε φιλικό διακανονισμό.

33 Αφού διαπίστωσε, στη σκέψη 69 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι «το περί αποζημιώσεως αίτημα της ενάγουσας στηρίζεται, αφενός, σε συστήματα εξωσυμβατικής ευθύνης που δεν προϋποθέτουν παράνομη συμπεριφορά εκ μέρους των θεσμικών οργάνων της Κοινότητας ή των υπαλλήλων της στην άσκηση των καθηκόντων τους (αδικαιολόγητος πλουτισμός και διοίκηση αλλοτρίων) και, αφετέρου, στο σύστημα εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας λόγω παράνομης συμπεριφοράς των θεσμικών οργάνων και των υπαλλήλων της στην άσκηση των καθηκόντων τους (παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και υπαίτια πράξη ή αμέλεια της Επιτροπής)», το Πρωτοδικείο απέρριψε κατ' αρχάς τα στηριζόμενα στον αδικαιολόγητο πλουτισμό και στη διοίκηση αλλοτρίων επιχειρήματα για τους ακόλουθους λόγους:

«91 [...] το σύστημα της εξωσυμβατικής ευθύνης όπως προβλέπεται στις περισσότερες εθνικές έννομες τάξεις δεν περιέχει οπωσδήποτε προϋπόθεση του παράνομου ή υπαίτιου χαρακτήρα της συμπεριφοράς του εναγομένου. Οι αγωγές που στηρίζονται στον αδικαιολόγητο πλουτισμό ή στη διοίκηση αλλοτρίων σκοπούν να συστήσουν, υπό συγκεκριμένες περιστάσεις, στο αστικό δίκαιο πηγή μη συμβατικής υποχρέωσης για το πρόσωπο που βρίσκεται στη θέση του πλουτήσαντος ή του κυρίου, που συνίσταται κατά γενικό κανόνα είτε στην επιστροφή του αδικαιολόγητα ληφθέντος είτε στην αποζημίωση του κυρίου.

92 Συνεπώς, εξ αυτού δεν προκύπτει ότι οι ισχυρισμοί που στηρίζονται στον αδικαιολόγητο πλουτισμό και στη διοίκηση αλλοτρίων τους οποίους προβάλλει η ενάγουσα πρέπει να απορριφθούν για τον λόγο και μόνον ότι δεν συντρέχει η προϋπόθεση του παράνομου χαρακτήρα της συμπεριφοράς του οργάνου, όπως υποστηρίζει, κυρίως, η Επιτροπή.

93 [...] το άρθρο 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ θεσπίζει την υποχρέωση της Κοινότητας να αποκαθιστά τις ζημίες που προξενούν τα θεσμικά της όργανα χωρίς να περιορίζει το σύστημα εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας μόνο στην ευθύνη λόγω πταίσματος. [...]

[...]

95 Πρέπει συνεπώς να εξεταστεί αν οι προϋποθέσεις της αγωγής *de in rem verso* ή αυτής που στηρίζεται στη *negotiorum gestio* συντρέχουν εν προκειμένω για να κριθεί αν έχουν εφαρμογή οι αρχές αυτές.

96 Επιβάλλεται, συναφώς, η διαπίστωση, [...] ότι στο πραγματικό και νομικό πλαίσιο της υπό κρίση διαφοράς οι αγωγές που στηρίζονται στον αδικαιολόγητο πλουτισμό ή στη διοίκηση αλλοτρίων δεν μπορούν να ευδοκιμήσουν.

- 97 Πράγματι, σύμφωνα με τις γενικές αρχές που είναι κοινές στα δίκαια των κρατών μελών, οι αγωγές αυτές δεν μπορούν να ασκηθούν οσάκις το όφελος του πλουτήσαντος ή του κυρίου βρίσκει δικαιολογητικό έρεισμα σε κάποια σύμβαση ή υποχρέωση εκ του νόμου. Επιπλέον, σύμφωνα με τις ίδιες αρχές, οι αγωγές αυτές δεν μπορούν κατά κανόνα να ασκηθούν παρά μόνον επικουρικά, δηλαδή στην περίπτωση που ο ζημιωθείς δεν διαθέτει άλλο μέσο παροχής έννομης προστασίας για να επιτύχει ό,τι του οφείλεται.
- 98 Στην παρούσα περίπτωση όμως, δεν αμφισβητείται ότι υπάρχουν συμβατικές σχέσεις μεταξύ της Επιτροπής και της Helmicó, αφενός, και μεταξύ της δεύτερης και της ενάγουσας, αφετέρου. Η φερομένη άμεση ζημία αντιστοιχεί στην αμοιβή που οφείλει στην ενάγουσα η Helmicó βάσει συμβάσεων υπεργολαβίας που συνήψαν τα δύο αυτά μέρη, οι οποίες περιέχουν ρήτρα διαιτησίας που ορίζει τα αγγλικά ή ουαλικά δικαστήρια αρμόδια για τις ενδεχόμενες συμβατικές διαφορές. Είναι συνεπώς αναμφισβήτητο ότι η Helmicó υποχρεούται να καταβάλει αμοιβή για τις εργασίες που πραγματοποίησε η ενάγουσα και να αναλάβει την ενδεχόμενη ευθύνη λόγω μη πληρωμής όπως αποδεικνύει εξάλλου η ένδικη διαδικασία που κίνησε η ενάγουσα προς τούτο κατά της Helmicó και η οποία εκκρεμεί, καίτοι ανεσταλείσα, ενώπιον του High Court of Justice. Η ενδεχόμενη αφερεγγυότητα της Helmicó δεν σημαίνει ότι η ευθύνη αυτή περιέρχεται στην Επιτροπή, η δε ενάγουσα δεν μπορεί να έχει δύο πηγές για το ίδιο δικαίωμα αμοιβής. Πράγματι, από τη δικογραφία προκύπτει και δεν αμφισβητείται από τους διαδίκους ότι η ένδικη διαδικασία ενώπιον του High Court of Justice αφορά την αμοιβή των υπηρεσιών που αποτελούν το αντικείμενο της υπό κρίση αγωγής.
- 99 Επομένως, ο ενδεχόμενος πλουτισμός της Επιτροπής ή η περιουσιακή ελάττωση της ενάγουσας, εφόσον πηγάζουν από το υπάρχον συμβατικό πλαίσιο, δεν μπορεί να χαρακτηριστούν αδικαιολόγητοι.
- 100 [...] Είναι προφανές ότι οι προϋποθέσεις της ασκήσεως αγωγής στηριζομένης στη διοίκηση αλλοτρίων δεν πληρούνται για τους ακόλουθους λόγους.

101 Πρέπει να σημειωθεί ότι η εκτέλεση από την ενάγουσα των συμβατικών υποχρεώσεων της έναντι της Helmico δεν μπορεί ευλόγως να χαρακτηριστεί ως αφιλοκερδής παρέμβαση στις υποθέσεις τρίτου, οι οποίες πρέπει οπωσδήποτε να διοικηθούν, όπως ζητείται με την αγωγή αυτή. [...] Τέλος, τα επιχειρήματα της ενάγουσας είναι επίσης αντιφατικά με τις αρχές της διοίκησης αλλοτρίων όσον αφορά τη γνώση που έχει ο κύριος για τις ενέργειες του διοικητή. Συγκεκριμένα, η ενέργεια του διοικητή πραγματοποιείται κατά κανόνα εν αγνοία του κυρίου ή τουλάχιστον χωρίς αυτός να συνειδητοποιεί την ανάγκη άμεσης ενέργειας. Η ενάγουσα όμως υποστηρίζει ότι η απόφασή της να συνεχίσει τις εργασίες τον Οκτώβριο του 1998 οφείλεται στην παρότρυνση της Επιτροπής.

102 Αξίζει να σημειωθεί περαιτέρω ότι, κατά τη νομολογία, οι επιχειρηματίες οφείλουν να υποστούν τους οικονομικούς κινδύνους που είναι συμφυείς στις δραστηριότητές τους λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων κάθε υπόθεσης [...].

103 Όμως, δεν αποδεικνύεται ότι η ενάγουσα υπέστη ασυνήθη ή ειδική ζημία που υπερβαίνει τα όρια των οικονομικών και εμπορικών κινδύνων που είναι συμφυείς στη δραστηριότητά της. Σε κάθε συμβατική σχέση υπάρχει ο κίνδυνος να μην εκτελέσει ικανοποιητικά τη σύμβαση κάποιο από τα μέρη ή μάλιστα να καταστεί αφερέγγυο. Οι συμβαλλόμενοι φέρουν το βάρος να αντιμετωπίσουν τον κίνδυνο αυτό με τον κατάλληλο τρόπο στην ίδια τη σύμβαση. Η ενάγουσα δεν αγνοούσε ότι η Helmico δεν εκπλήρωνε τις συμβατικές υποχρεώσεις της, προτίμησε όμως εν επιγνώσει να συνεχίσει να εκπληρώνει τις δικές της αντί να ασκήσει αγωγή. Με τον τρόπο αυτό, ανέλαβε εμπορικό κίνδυνο που μπορεί να χαρακτηριστεί συνήθης. [...]»

34 Στη συνέχεια το Πρωτοδικείο απέρριψε και τους άλλους λόγους ακυρώσεως της Masdar. Το Πρωτοδικείο απέρριψε τα επιχειρήματα περί παραβιάσεως της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης για τους ακόλουθους λόγους:

«119 [...] δικαίωμα να αξιώσει κάποιος την προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, [...] έχει κάθε ιδιώτης που βρίσκεται σε κατάσταση από την οποία προκύπτει ότι η κοινοτική διοίκηση, παρέχοντάς του σαφείς διαβεβαιώσεις, του δημιούργησε βάσιμες προσδοκίες. Τέτοιου είδους διαβεβαιώσεις, ανεξαρτήτως της μορφής υπό την οποία διαβιβάζονται, συνιστούν οι πληροφορίες που είναι σαφείς, συγκλίνουσες και δεν εξαρτώνται από όρους, προέρχονται δε από έγκυρες και αξιόπιστες πηγές [...]. Κατά πάγια επίσης νομολογία, η αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης αποτελεί κανόνα δικαίου που παρέχει δικαιώματα στα άτομα [...]. Η παραβίαση της αρχής αυτής μπορεί επίσης να θεμελιώσει την ευθύνη της Κοινότητας. Ωστόσο, οι επιχειρηματίες οφείλουν να φέρουν τους οικονομικούς κινδύνους που είναι σύμφυτοι με τις δραστηριότητές τους, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων κάθε υπόθεσης [...].

120 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι οι προσδοκίες που επικαλείται η ενάγουσα αφορούσαν την αμοιβή από την Επιτροπή των υπηρεσιών που παρέσχε στην Helmico βάσει συμβάσεως. Εν προκειμένω, διαπιστώνεται ότι τα προερχόμενα από την Επιτροπή γραπτά στοιχεία, που έχει στην διάθεσή του το Πρωτοδικείο, δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να ερμηνευθούν ως σαφείς διαβεβαιώσεις ότι η Επιτροπή υποσχέθηκε να αμείψει την ενάγουσα για τις υπηρεσίες της, που θα μπορούσαν να δημιουργήσουν στην ενάγουσα βάσιμες προσδοκίες.»

35 Με τις σκέψεις 121 έως 129 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως το Πρωτοδικείο στήριξε τη διαπίστωση που διατυπώνει στη σκέψη 120 της εν λόγω αποφάσεως κατόπιν λεπτομερούς εξετάσεως των στοιχείων της δικογραφίας.

36 Όσον αφορά τον λόγο ακυρώσεως εκ του ότι η Επιτροπή δεν επέδειξε την απαιτούμενη επιμέλεια, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε τα ακόλουθα:

«140 Από τα υπομνήματα της ενάγουσας προκύπτει ότι η συμπεριφορά που αυτή προσάπτει στην Επιτροπή είναι η αναστολή των πληρωμών προς τη Helmico. Το παράνομο της συμπεριφοράς αυτής συνίσταται για την Επιτροπή στο ότι δεν επέδειξε εύλογη επιμέλεια για να βεβαιωθεί ότι, προβαίνοντας στην αναστολή αυτή, δεν θα ζημίωνε τρίτους και ενδεχομένως για να αποζημιώσει τους τρίτους αυτούς από την προκληθείσα ζημία.

141 [...] [Π]ρώτον, [...] η ενάγουσα περιορίζεται στον ισχυρισμό ότι αυτό το καθήκον επιμέλειας υπάρχει χωρίς να προσκομίζει την παραμικρή απόδειξη ή να αναπτύσσει νομικά επιχειρήματα για να στηρίξει την άποψή της και χωρίς να διευκρινίζει την πηγή και την έκταση του καθήκοντος αυτού. Το Πρωτοδικείο κρίνει ότι η πολύ αόριστη παραπομπή στις γενικές αρχές της εξωσυμβατικής ευθύνης λόγω πταίσματος, που ισχύουν στα συστήματα αστικού δικαίου και ευθύνης εξ αδικοπραξίας λόγω αμελείας που ισχύουν στα αγγλοσαξωνικά συστήματα, δεν αποδεικνύει την ύπαρξη υποχρέωσης της Επιτροπής να λαμβάνει υπόψη τα συμφέροντα των τρίτων όταν λαμβάνει απόφαση σχετικά με την αναστολή πληρωμών στο πλαίσιο των συμβατικών της σχέσεων. [...] Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει επίσης [...] ότι η ενάγουσα δεν απέδειξε την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της παραβάσεως της φερομένης υποχρέωσης και της προβαλλομένης ζημίας. [...]

Αιτήματα των διαδίκων

37 Με την αίτησή της αναιρέσεως, η Masdar ζητεί από το Δικαστήριο:

— να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

- να υποχρεώσει την Επιτροπή να καταβάλει εντόκως στην Masdar το ποσό των 448 947,78 ευρώ που ζήτησε η Masdar πρωτοδικώς ή επικουρικώς το ποσό των 249 314,35 ευρώ ή οποιοδήποτε άλλο κατάλληλο κατά την κρίση του ποσού
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα τόσο της παρούσας όσο και της πρωτοβάθμιας δίκης.

38 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

- να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως
- επικουρικώς, στην περίπτωση που το Δικαστήριο αναιρέσει εν όλω ή εν μέρει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, να απορρίψει το περί αποζημιώσεως αίτημα της Masdar
- να καταδικάσει την Masdar στα δικαστικά έξοδα της παρούσας και της πρωτοβάθμιας δίκης

- επικουρικός, αν το Δικαστήριο αποφανθεί υπέρ της Masdar, να φέρει το ένα τρίτο των εξόδων που υπέστη στο πλαίσιο της πρωτοβάθμιας δίκης.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

- ³⁹ Η Masdar προβάλλει βασικά πέντε λόγους αναιρέσεως με την αίτησή της που αντλούνται, πρώτον, από νομική πλάνη και έλλειψη αιτιολογίας κατά την εξέταση του ζητήματος του αδικαιολογήτου πλουτισμού, δεύτερον από αλλοίωση των πραγματικών περιστατικών και νομική πλάνη κατά την εξέταση του ζητήματος της διοίκησης αλλοτρίων, τρίτον, από παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και αντιφατική αιτιολογία, τέταρτον, από εσφαλμένη εξέταση του ισχυρισμού περί πταίσματος ή αμέλειας και πέμπτον, από ατελή εξέταση των πραγματικών περιστατικών.

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως που αντλείται από νομική πλάνη και ελλιπή αιτιολογία κατά την εξέταση του ζητήματος του αδικαιολογήτου πλουτισμού

Επιχειρήματα των διαδίκων

- ⁴⁰ Η Masdar προσάπτει στο Πρωτοδικείο την εσφαλμένη κρίση ότι ενήργησε απλώς βάσει των συμβατικών υποχρεώσεων της έναντι της Helmico.

- 41 Επιπλέον, το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομική πλάνη καθόσον δεν έλαβε υπόψη το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν ήταν ένας συνήθης αντισυμβαλλόμενος της Helmico, αλλά διέθετε εξουσίες ανακτήσεως. Αφήνοντας αρχικά την Masdar να περατώσει τις εργασίες και ασκώντας στη συνέχεια τις εξουσίες της ανακτήσεως, η Επιτροπή εξουδετέρωσε την πρακτική αποτελεσματικότητα των προϋπαρχουσών συμβατικών σχέσεων και κατέστη αδικαιολογήτως πλουσιότερη.
- 42 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η Masdar δεν κατήγγειλε τις συμβάσεις της με τη Helmico.
- 43 Εν πάση περιπτώσει το Πρωτοδικείο ορθά έκρινε, με τις σκέψεις 97 έως 99 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή δεν κατέστη αδικαιολογήτως πλουσιότερη, δεδομένου ότι το κέρδος της πηγάζει από τη σύμβαση που τη συνδέει με τη Helmico και ότι η Masdar ήταν υποχρεωμένη να ενεργήσει βάσει της συμβάσεως υπεργολαβίας που είχε συνάψει με την ίδια εταιρία.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 44 Σύμφωνα με τις αρχές που είναι κοινές στα δίκαια των κρατών μελών, το πρόσωπο που υπέστη ζημία η οποία βελτιώνει την περιουσία άλλου προσώπου, ο πλουτισμός δε αυτός δεν στηρίζεται σε καμιά νομική βάση, έχει κατά γενικό κανόνα το δικαίωμα αποδόσεως, μέχρι του ύψους της ζημίας αυτής, εκ μέρους του καταστάντος πλουσιότερου προσώπου.
- 45 Συναφώς, όπως παρατήρησε το Πρωτοδικείο, η αγωγή που στηρίζεται στον αδικαιολόγητο πλουτισμό, όπως διαρρυθμίζεται στα περισσότερα εθνικά νομικά συστήματα, δεν περιλαμβάνει προϋπόθεση παράνομου χαρακτήρα ή πταίσματος στη συμπεριφορά του εναγομένου.

46 Αλλά για να ευδοκιμήσει η αγωγή αυτή, πρέπει οπωσδήποτε ο πλουτισμός να μην έχει έγκυρη νομική βάση. Η προϋπόθεση αυτή δεν συντρέχει ιδίως όταν ο πλουτισμός δικαιολογείται από τις συμβατικές υποχρεώσεις.

47 Δεδομένου ότι ο αδικαιολόγητος πλουτισμός, όπως περιγράφεται ανωτέρω, συνιστά πηγή μη συμβατικών υποχρεώσεων κοινή στις έννομες τάξεις των κρατών μελών, η Κοινότητα δεν μπορεί να αποφύγει την εφαρμογή των αρχών αυτών έναντι του φυσικού ή νομικού προσώπου που της προσάπτει ότι πλούτισε αδικαιολόγητα εις βάρος του.

48 Κατά τα λοιπά, δεδομένου ότι κάθε υποχρέωση που πηγάζει από αδικαιολόγητο πλουτισμό είναι κατ' ανάγκη μη συμβατικής φύσεως, πρέπει να γίνει δεκτό, όπως και δέχτηκε το Πρωτοδικείο εν προκειμένω, ότι μπορεί να προβληθεί βάσει των άρθρων 235 ΕΚ και 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ.

49 Βεβαίως, η αγωγή που στηρίζεται στον αδικαιολόγητο πλουτισμό δεν ανάγεται στο σύστημα της εξωσυμβατικής ευθύνης υπό στενή έννοια, η θεμελίωση της οποίας εξαρτάται από τη συρροή ενός συνόλου προϋποθέσεων που αφορούν το παράνομο της συμπεριφοράς που προσάπτεται στην Κοινότητα, το υποστατό της ζημίας και την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της συμπεριφοράς αυτής και της προβαλλομένης ζημίας (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2008, C-120/06 P και C-121/06 P, FIAMM κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 2008, σ. I-6513, σκέψη 106 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Η αγωγή αυτή διακρίνεται από τις αγωγές που ασκούνται βάσει αυτού του συστήματος κατά το ότι δεν απαιτεί την απόδειξη παράνομης συμπεριφοράς του εναγομένου ούτε καν οποιαδήποτε

συμπεριφορά αλλά μόνον την απόδειξη του άνευ νόμιμης αιτίας πλουτισμού του εναγομένου και ελάττωση της περιουσίας του ενάγοντος, συνδεόμενη με τον πλουτισμό.

50 Ωστόσο, παρά τα χαρακτηριστικά αυτά, η δυνατότητα του πολίτη να ασκήσει αγωγή στηριζόμενη στον αδικαιολόγητο πλουτισμό κατά της Κοινότητας δεν μπορεί να αποκλειστεί με μόνη αιτιολογία ότι η Συνθήκη δεν προβλέπει ρητά μέσον παροχής έννομης προστασίας που να καλύπτει την αγωγή αυτή. Μια ερμηνεία των άρθρων 235 ΕΚ και 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ που θα απέκλειε τη δυνατότητα αυτή θα κατέληγε σε αποτέλεσμα αντίθετο με την αρχή της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας που έχει καθιερώσει η νομολογία του Δικαστηρίου και επιβεβαιώνει το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διακηρύχθηκε στις 7 Δεκεμβρίου 2000 στη Νίκαια (ΕΕ C 364, σ. 1) (βλ. αποφάσεις της 13ης Μαρτίου 2007, C-432/05, Unibet, Συλλογή 2007, σ. I-2271, σκέψη 37, και της 3ης Σεπτεμβρίου 2008, C-402/05 P και C-415/05 P, Kadi και Al Barakaat International Foundation κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 2008, σ. I-6351, σκέψη 335).

51 Υπό το φως αυτών των προκαταρκτικών παρατηρήσεων πρέπει να εξεταστεί το ζήτημα αν το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε σφάλματα κατά την εξέταση του ζητήματος του αδικαιολογήτου πλουτισμού.

52 Από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι το Πρωτοδικείο απέρριψε τα επιχειρήματα της Masdar με το σκεπτικό ότι υπήρχαν συμβατικές σχέσεις μεταξύ της Επιτροπής και της Helmico, αφενός, και μεταξύ της τελευταίας και της Masdar, αφετέρου. Το Πρωτοδικείο συνήγαγε από το γεγονός αυτό ότι ο ενδεχόμενος πλουτισμός της Επιτροπής ή η ελάττωση της περιουσίας της Masdar πήγαζε από το συμβατικό πλαίσιο που είχε διαμορφωθεί και συνεπώς δεν μπορεί να χαρακτηριστεί «αδικαιολόγητος».

53 Εξάλλου, κατά το Πρωτοδικείο, η Masdar είχε εναλλακτικό μέσον παροχής έννομης προστασίας για να λάβει τα οφειλόμενα καθόσον μπορούσε, δυνάμει των συμβάσεων

υπερβολαβίας που είχε συνάψει με τη Helmico, να ασκήσει κατ' αυτής αγωγή εκ συμβατικής ευθύνης ενώπιον των αγγλικών και ουαλικών δικαστηρίων που προβλέπουν οι εν λόγω συμβάσεις.

54 Όπως διαπιστώθηκε στη σκέψη 46 της παρούσας αποφάσεως, ο πλουτισμός δεν μπορεί να χαρακτηριστεί «αδικοιολόγητος» αν βρίσκει έρεισμα σε συμβατικές υποχρεώσεις.

55 Όταν όμως ορισμένες συμβάσεις βάσει των οποίων παρέχονται οι υπηρεσίες αποδεικνύονται ανίσχυρες ή παύουν να ισχύουν, ο πλουτισμός του αποδέκτη των παροχών δικαιολογεί απόδοση, σύμφωνα με τις αρχές που έχουν διαμορφωθεί στις έννομες τάξεις των κρατών μελών και υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

56 Στην περίπτωση αυτή, χωρίς να απαιτείται να εξεταστεί υπό ποιες προϋποθέσεις οφείλεται απόδοση, διαπιστώνεται ότι το Πρωτοδικείο ορθά εφάρμοσε την προπεριγραφείσα διάκριση μεταξύ πλουτισμού που πηγάζει από συμβατικές σχέσεις και «αδικοιολογήτου» πλουτισμού.

57 Για τους λόγους που εκθέτει ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 53 και 54 των προτάσεών του, το Πρωτοδικείο θεώρησε ότι οι συμβάσεις μεταξύ Επιτροπής και Helmico, αφενός, και μεταξύ της τελευταίας και της Masdar, αφετέρου, δεν είχαν παύσει να ισχύουν. Το Πρωτοδικείο ορθώς συνήγαγε από το στοιχείο αυτό ότι δεν υπάρχει μη συμβατική υποχρέωση της Κοινότητας να αναλάβει τις δαπάνες που πραγματοποίησε η Masdar προκειμένου να ολοκληρώσει το ρωσικό και молδαβικό σχέδιο.

- 58 Το Πρωτοδικείο διαπίστωσε μεταξύ άλλων ότι η αναιρεσείουσα, ενώ γνώριζε ότι η Helmico δεν εκπλήρωνε τις συμβατικές υποχρεώσεις της, αποφάσισε, εν επιγνώσει, να συνεχίσει να εκπληρώνει τις δικές της. Παρατήρησε επίσης ότι η Masdar είχε κινήσει, βάσει της ρήτρας διαιτησίας που περιείχαν οι συμβάσεις της με τη Helmico, ένδικη διαδικασία κατά της τελευταίας.
- 59 Επιπλέον, το Πρωτοδικείο ορθώς υπογράμμισε ότι κάθε συμβατική σχέση περιλαμβάνει τον κίνδυνο να μην εκτελέσει ικανοποιητικά τη σύμβαση κάποιος συμβαλλόμενος ή να καταστεί αφερέγγυος. Πρόκειται για εμπορικό κίνδυνο που είναι συμφυής στις δραστηριότητες των επιχειρηματιών.
- 60 Το τελευταίο αυτό στοιχείο έχει ιδιαίτερη σημασία στο πλαίσιο των προγραμμάτων κοινοτικής συνδρομής. Συγκεκριμένα, δεν είναι σπάνιο ο αντισυμβαλλόμενος στον οποίο η Κοινότητα ανέθεσε ορισμένο σχέδιο να περιορίζεται στη διαχείρισή του και να αναθέτει την εκτέλεση του σχεδίου σε υπεργολάβους που εργάζονται και αυτοί ενδεχομένως με επιχειρήσεις καθ' υπεργολαβία. Στο πλαίσιο αυτό κάθε επιχειρηματίας εμπλεκόμενος στο σχέδιο οφείλει να αποδεχτεί τον κίνδυνο να καταστεί αφερέγγυος ο αντισυμβαλλόμενός του ή να διαπράξει παρατυπίες που θα οδηγήσουν σε αναστολή των πληρωμών εκ μέρους της Επιτροπής ή ακόμη και σε ένταλμα εισπράξεως. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να γίνει εύκολα δεκτό ότι οι ζημιές που προκύπτουν από την επέλευση τέτοιου κινδύνου πρέπει να καλύπτονται ad hoc από την Επιτροπή.
- 61 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το Πρωτοδικείο δεν υπέπεσε σε νομική πλάνη, ούτε παρέθεσε ελλιπή αιτιολογία εξετάζοντας το ζήτημα του αδικαιολογήτου πλουτισμού. Συνεπώς, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως που αντλείται από αλλοίωση των πραγματικών περιστατικών και νομική πλάνη κατά την εξέταση του ζητήματος της διοίκησης αλλοτρίων

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 62 Κατά την αναιρεσείουσα, η συλλογιστική που αναπτύσσεται στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση σχετικά με το ζήτημα της διοικήσεως αλλοτρίων είναι εσφαλμένη και πραγματικά και νομικά.
- 63 Η διαπίστωση του Πρωτοδικείου ότι η παρέμβαση της Masdar δεν ήταν αφιλοκερδής και ότι η Επιτροπή ήταν ικανή να διαχειριστεί τα σχέδια είναι προδήλως εσφαλμένη.
- 64 Επιπλέον, το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομική πλάνη κρίνοντας στη σκέψη 101 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ότι η αρχή της διοίκησης αλλοτρίων δεν μπορεί να έχει εφαρμογή όταν ο κύριος συνειδητοποιεί την ανάγκη ενέργειας.
- 65 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η διαπίστωση, στις σκέψεις 97 επ. της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Masdar ενήργησε βάσει των συμβάσεών της με τη Helmico, αρκεί για να εξουδετερώσει τα επιχειρήματα περί διοικήσεως αλλοτρίων.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- ⁶⁶ Χωρίς να απαιτείται να εξεταστεί αν το Πρωτοδικείο προέβη σε ορθό νομικό χαρακτηρισμό της αγωγής που στηρίζεται στη διοίκηση αλλοτρίων, διαπιστώνεται ότι τα επιχειρήματα που αναπτύσσει η Masdar στο πλαίσιο του δευτέρου λόγου αναιρέσεως δεν μπορούν, εν πάση περιπτώσει, να γίνουν δεκτά.
- ⁶⁷ Πρώτον, η αναιρεσείουσα, αβασίμως υποστηρίζει ότι οι υπηρεσίες της υπήρξαν αφιλοκερδείς. Πράγματι, η Masdar υπογράμμισε, τόσο πρωτοδίκως όσο και κατ' αναιρέση, ότι ακριβώς επειδή υπέθετε ότι η Επιτροπή τής είχε εγγυηθεί την αμοιβή των υπηρεσιών της συνέχισε να τις παρέχει μετά την αποκάλυψη των παρατυπιών της Helmico. Και μόνο γι' αυτόν τον λόγο δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι το Πρωτοδικείο αλλοίωσε τα πραγματικά περιστατικά αρνούμενο να αναγνωρίσει την ύπαρξη αφιλοκερδούς παρέμβασης.
- ⁶⁸ Όσον αφορά, δεύτερον, το επιχείρημα ότι το Πρωτοδικείο αλλοίωσε τα πραγματικά περιστατικά, διαπιστώνοντας ότι η Επιτροπή ήταν ικανή να διαχειριστεί τα σχέδια, αρκεί να σημειωθεί ότι η Masdar δεν προσκόμισε στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν ήταν πλέον σε θέση να διαχειριστεί το επίδικο πρόγραμμα ή τα σχέδια.
- ⁶⁹ Όσον αφορά, τέλος, το επιχείρημα περί νομικής πλάνης, επισημαίνεται ότι, στη σκέψη 101 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο υπογράμμισε ότι «κατά κανόνα» η ενέργεια του διοικητή αλλοτρίων συντελείται εν αγνοία του κυρίου ή τουλάχιστον χωρίς αυτός να συνειδητοποιεί την ανάγκη άμεσης ενέργειας. Αντίθετα με όσα υποστηρίζει η αναιρεσείουσα, το Πρωτοδικείο δεν απέκλεισε τη δυνατότητα επικλήσεως της αρχής της διοίκησης αλλοτρίων υπό περιστάσεις όπου ο κύριος συνειδητοποιεί την ανάγκη αυτή.

70 Συνεπώς, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως είναι επίσης απορριπτέος.

Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως που αντλείται από παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και από αντιφατική αιτιολογία

Επιχειρήματα των διαδίκων

71 Η Masdar υποστηρίζει ότι υπάρχει αντίφαση μεταξύ του σκεπτικού του Πρωτοδικείου σχετικά με τον αδικαιολόγητο πλουτισμό και τη διοίκηση αλλοτρίων, αφενός, και του σκεπτικού σχετικά με την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, αφετέρου.

72 Η Masdar παρατηρεί ότι το Πρωτοδικείο δέχτηκε, με τη σκέψη 101 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή παρότρυνε την Masdar να συνεχίσει να παρέχει υπηρεσίες και, με τη σκέψη 148 της εν λόγω αποφάσεως, ότι η Επιτροπή και η Masdar εκδήλωσαν κοινή βούληση να ολοκληρώσει η δεύτερη τα σχέδια και να αμειφθεί. Κατά συνέπεια, το συμπέρασμα, στη σκέψη 130 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι «διαπιστώνεται ότι από τα διαθέσιμα στοιχεία εξεταζόμενα είτε χωριστά είτε στο σύνολό τους δεν προκύπτουν σαφείς διαβεβαιώσεις εκ μέρους της Επιτροπής που δημιούργησαν στην ενάγουσα βάσιμες προσδοκίες οι οποίες της δίνουν το δικαίωμα να επικαλεστεί την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης», είναι προδήλως εσφαλμένο.

73 Επικουρικώς, η Masdar υποστηρίζει ότι το κριτήριο που χρησιμοποίησε το Πρωτοδικείο είναι πολύ περιοριστικό σε περιπτώσεις όπως η προκειμένη. Κατά την άποψή της, η διαπίστωση της ύπαρξης σαφών διαβεβαιώσεων επιβάλλεται οσάκις η συμπεριφορά του κοινοτικού οργάνου είναι ικανή να παροτρύνει έναν υπεργολάβο να

παράσχει υπηρεσίες υπέρ του οργάνου υπό συνθήκες όπου έχει καταστεί σαφές ότι ο υπεργολάβος δεν θα αμειφθεί από τον κύριο αντισυμβαλλόμενο.

- 74 Η Επιτροπή υποστηρίζει, πρώτον, ότι αυτός ο λόγος αναιρέσεως αφορά πραγματικά ζητήματα και συνεπώς είναι απαράδεκτος.
- 75 Όσον αφορά, περαιτέρω, την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, η Επιτροπή παρατηρεί ότι το Πρωτοδικείο εξέτασε αναλυτικά, αφενός, αν τα προερχόμενα από την Επιτροπή έγγραφα μπορούσαν να ερμηνευθούν ως σαφείς διαβεβαιώσεις για το ότι αναλαμβάνει την ευθύνη των πληρωμών και, αφετέρου, αν οι αποδείξεις φανερώνουν ότι δόθηκαν τέτοιες σαφείς διαβεβαιώσεις κατά τη σύσκεψη της 2ας Οκτωβρίου 1998.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 76 Πρέπει να υπομνησθεί, κατ' αρχάς, ότι το ζήτημα αν η αιτιολογία μιας αποφάσεως του Πρωτοδικείου είναι αντιφατική ή ανεπαρκής αποτελεί νομικό ζήτημα, το οποίο μπορεί, ως τοιούτο, να προβληθεί κατ' αναίρεση (απόφαση της 25ης Ιανουαρίου 2007, C-403/04 P και C-405/04 P, Sumitomo Metal Industries και Nippon Steel κατά Επιτροπής, Συλλογή 2007, σ. I-729, σκέψη 77 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 77 Αυτός ο λόγος αναιρέσεως είναι επίσης παραδεκτός, καθόσον αντλείται από παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Συγκεκριμένα τα επιχειρήματα της Masdar επί του ζητήματος αυτού δεν έχουν ως αντικείμενο τη διαπίστωση ορισμένων περιστατικών, αλλά αφορούν το κριτήριο που

χρησιμοποίησε το Πρωτοδικείο για την εφαρμογή της αρχής αυτής. Το ζήτημα αν το Πρωτοδικείο εφάρμοσε τον ορθό νομικό κανόνα κατά την εξέταση των πραγματικών περιστατικών συνιστά νομικό ζήτημα (απόφαση Sumitomo Metal Industries και Nippon Steel κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 40).

78 Συνεπώς, αντίθετα προς όσα υποστηρίζει η Επιτροπή, ο υπό κρίση λόγος αναιρέσεως πρέπει να εξεταστεί κατ' ουσίαν.

79 Όσον αφορά, πρώτον, την προβαλλόμενη αντιφατική αιτιολογία, η Masdar υποστηρίζει ότι η διαπίστωση του Πρωτοδικείου ότι η Επιτροπή είχε τον ίδιο στόχο με τη Masdar, δηλαδή την πλήρη πραγματοποίηση των σχεδίων όπως είχε προβλεφθεί αρχικά, και παρότρυνε τη δεύτερη να συνεχίσει την παροχή υπηρεσιών, αντιφάσκει στο συμπέρασμά του ότι η Επιτροπή δεν είχε δώσει σαφείς διαβεβαιώσεις.

80 Το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Όπως διαπίστωσε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 120 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, οι σαφείς διαβεβαιώσεις που προβάλλει η Masdar αφορούσαν την αμοιβή από την Επιτροπή των υπηρεσιών που είχε παράσχει η Masdar στη Helmico. Το γεγονός, που διαπίστωσε το Πρωτοδικείο σε άλλη σκέψη της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι δηλαδή η Επιτροπή, επιθυμούσα να πραγματοποιηθούν τα σχέδια κατά τα προβλεφθέντα, παρότρυνε την Masdar να συνεχίσει να παρέχει υπηρεσίες, είναι προφανές ότι δεν έχει καμία σχέση με τον ισχυρισμό της Masdar ότι η Επιτροπή δεσμεύθηκε να την αμείψει απευθείας. Κατά συνέπεια, δεν διαπιστώνεται καμία αντίφαση μεταξύ των διαπιστώσεων του Πρωτοδικείου όσον αφορά τις ευχές που διατύπωσε η Επιτροπή σχετικά με την πραγματοποίηση των σχεδίων, αφενός, και την άρνησή της να αμείψει απευθείας την αναιρεσείουσα, αφετέρου.

- 81 Όσον αφορά, εξάλλου, το κριτήριο που διατύπωσε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 119 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ενόψει εφαρμογής εν προκειμένω της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, διαπιστώνεται ότι το κριτήριο αυτό ανταποκρίνεται σε πάγια νομολογία κατά την οποία κανείς δεν μπορεί να επικαλεστεί παραβίαση της αρχής αυτής ελλείψει συγκεκριμένων διαβεβαιώσεων που του είχε παράσχει η διοίκηση (βλ., κατ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 22ας Ιουνίου 2006, C 182/03 και C-217/03, Βέλγιο και Forum 187 κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. I-5479, σκέψη 147, καθώς και της 18ης Ιουλίου 2007, C-213/06 P, ΕΥΑ κατά Καρατζόγλου, Συλλογή 2007, σ. I-6733, σκέψη 33 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 82 Η Masdar υποστηρίζει ότι ο όρος περί των σαφών διαβεβαιώσεων πρέπει να εφαρμόζεται με ορισμένη ελαστικότητα σε περιπτώσεις όπως η υπό κρίση υπόθεση. Δικαιολογημένη εμπιστοσύνη υπάρχει οσάκις η συμπεριφορά του κοινοτικού οργάνου είναι ικανή να παροτρύνει έναν υπεργολάβο να παράσχει υπηρεσίες υπέρ του οργάνου υπό συνθήκες όπου έχει καταστεί σαφές ότι υπεργολάβος δεν θα αμειφθεί από τον αντισυμβαλλόμενο της Κοινότητας.
- 83 Τα επιχειρήματα αυτά δεν μπορούν να γίνουν δεκτά.
- 84 Συναφώς υπενθυμίζεται ότι το σύστημα προγραμμάτων συνδρομής που έχει διαμορφώσει η κοινοτική νομοθεσία στηρίζεται στην εκτέλεση από τον αντισυμβαλλόμενο της Επιτροπής μιας σειράς υποχρεώσεων που του δίνουν δικαίωμα να λάβει την προβλεπόμενη οικονομική συνδρομή. Στην περίπτωση που ο αντισυμβαλλόμενος δεν εκτελεί το σχέδιο σύμφωνα με τους όρους από τους οποίους εξαρτάται η χορήγηση της οικονομικής συνδρομής δεν μπορεί να επικαλεστεί την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης προκειμένου να λάβει την οικονομική συνδρομή (βλ., κατ' αυτή την έννοια, απόφαση της 13ης Μαρτίου 2008, C-383/06 έως C-385/06, Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening κ.λπ., Συλλογή 2008, σ. I-1561, σκέψη 56).

85 Αυτό δίνει τη δυνατότητα στην Επιτροπή, σε περίπτωση που ο αντισυμβαλλόμενος διαπράττει παρατυπίες στο πλαίσιο σχεδίου κοινοτικής συνδρομής, να εκπληρώσει το καθήκον της να προστατεύει τα οικονομικά συμφέροντα και την τήρηση του προϋπολογισμού της Κοινότητας.

86 Στο πλαίσιο αυτό που χαρακτηρίζεται από την αυξημένη σημασία της οικονομικής επίβλεψης του σχεδίου, οι υπεργολάβοι δεν μπορούν να στηριχθούν σε αόριστες ενδείξεις και να επικαλεστούν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη από το γεγονός ότι η Επιτροπή θα πραγματοποιήσει οικονομική χειρονομία έναντι αυτών αμείβοντας απευθείας τις υπηρεσίες τους. Τέτοια δικαιολογημένη εμπιστοσύνη μπορεί να προκύπτει μόνον από σαφείς διαβεβαιώσεις εκ μέρους του οργάνου που να φανερώνουν απερίφραστα ότι εξασφαλίζει την πληρωμή των υπηρεσιών υπεργολαβίας. Όπως όμως διαπίστωσε το Πρωτοδικείο, δεν αποδεικνύεται ότι δόθηκαν τέτοιες διαβεβαιώσεις.

87 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι ο τρίτος λόγος αναιρέσεως είναι και αυτός απορριπτέος.

Επί του τετάρτου λόγου αναιρέσεως που αντλείται από εσφαλμένη εξέταση του ισχυρισμού περί πταίσματος ή αμελείας

Επιχειρήματα των διαδίκων

88 Η Masdar προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι έκρινε, με τη σκέψη 141 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, «ότι η ενάγουσα περιορίζεται στον ισχυρισμό ότι το καθήκον επιμέλειας (όπως περιγράφεται στη σκέψη 140) υπάρχει χωρίς να προσκομίζει την παραμικρή απόδειξη ή να αναπτύσσει νομικά επιχειρήματα για να στηρίξει την άποψή

της», ενώ είχε παρατηρήσει, υπό το φως νομικής ανάλυσης των εννοιών του πταίσματος και της αμελείας, ότι, όταν η Επιτροπή ασκεί την εξουσία να αναστείλει την πληρωμή μιας σύμβασης σε περιπτώσεις που ο αντισυμβαλλόμενος διαπράττει παρατυπίες, γνωρίζοντας ότι κάποιος υπεργολάβος εργαζόταν για τον αντισυμβαλλόμενο, πρέπει να επιδείξει επιμέλεια ώστε να μην προξενήσει ζημία στον υπεργολάβο. Κατά τα λοιπά, η Masdar υποστηρίζει ότι η Επιτροπή ενήργησε προδήλως αμελώς, δεδομένου ότι αρχικά άφησε την Masdar να περατώσει τις εργασίες και στη συνέχεια άσκησε τις οικείες εξουσίες περί αποδόσεως.

- ⁸⁹ Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο ορθά έκρινε, με τη σκέψη 141 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Masdar δεν στήριξε το επιχείρημά της.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- ⁹⁰ Όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, αμέλεια συνιστά η πράξη ή η παράλειψη δια της οποίας το ευθυνόμενο πρόσωπο αθετεί την υποχρέωση επιμελείας που όφειλε και θα μπορούσε να επιδείξει λαμβανομένων υπόψη των προσόντων του, των γνώσεών του και των ικανοτήτων του (βλ., κατ' αυτή την έννοια, απόφαση της 3ης Ιουνίου 2008, C-308/06, Intertanko κ.λπ., Συλλογή 2008, σ. I-4057, σκέψεις 74 έως 77).
- ⁹¹ Συνεπώς, είναι δυνατό να θεμελιώνεται εξωσυμβατική ευθύνη της κοινοτικής διοίκησης λόγω παράνομης συμπεριφοράς οσάκις αυτή δεν ενεργεί με όλη την απαιτούμενη επιμέλεια και κατ' αυτόν τον τρόπο προξενεί ζημία (βλ., κατ' αυτή την

έννοια, αποφάσεις της 7ης Νοεμβρίου 1985, 145/83, Adams κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985, σ. 3539, σκέψη 44, και της 28ης Ιουνίου 2007, C-331/05 P, Internationaler Hilfsfonds κατά Επιτροπής, Συλλογή 2007, σ. I-5475, σκέψη 24).

- 92 Αυτή η υποχρέωση επιδείξεως επιμέλειας είναι συμφυής με την αρχή της χρηστής διοίκησης. Έχει γενικώς εφαρμογή επί της δράσης της κοινοτικής διοίκησης στις σχέσεις της με το κοινό. Συνεπώς, πρέπει να τηρείται από την Επιτροπή στις σχέσεις της με τη Masdar και στη στάση της έναντι της επιχείρησης αυτής.
- 93 Ωστόσο, η υποχρέωση επιδείξεως επιμέλειας δεν έχει το περιεχόμενο που της προσδίδει η αναιρεσείουσα. Η υποχρέωση αυτή σημαίνει ότι η κοινοτική διοίκηση οφείλει να ενεργεί με φροντίδα και φρόνηση. Αντιθέτως, η διοίκηση δεν υποχρεούται να αποκλείει κάθε ζημία που συνεπάγεται για τους επιχειρηματίες η επέλευση συνήθων εμπορικών κινδύνων όπως είναι ο περιγραφόμενος στη σκέψη 59 της παρούσας αποφάσεως.
- 94 Εξάλλου, όπως προκύπτει από τα περιστατικά που περιέγραψε το Πρωτοδικείο και τα οποία συνοψίζονται στη σκέψη 13 της παρούσας αποφάσεως, η Masdar έλαβε, μέσω λογαριασμού της Helmico, ένα μεγάλο ποσό για την αντιμετώπιση της δύσκολης κατάστασης στην οποία βρέθηκε.
- 95 Λαμβάνοντας υπόψη τα προεκτεθέντα, το Πρωτοδικείο ορθώς έκρινε με τη σκέψη 141 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ότι η Επιτροπή δεν είχε την υποχρέωση ούτε να ευθυγραμμίσει τη στάση της με τα συμφέροντα της Masdar ούτε να διαρρυθμίσει μηχανισμό ad hoc όπως είναι η πληρωμή των υπολοίπων ποσών της συνδρομής σε ειδικό λογαριασμό για τον οποίο η Masdar είχε εξουσιοδότηση.

96 Συνεπώς, ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του πέμπτου λόγου αναιρέσεως που αντλείται από ατελή εξέταση των πραγματικών περιστατικών

Επιχειρήματα των διαδίκων

97 Η Masdar φρονεί ότι το Πρωτοδικείο όφειλε να εξετάσει περισσότερο το πλαίσιο εντός του οποίου πραγματοποιήθηκε η σύσκεψη της 2ας Οκτωβρίου 1998, δεχόμενο ιδίως τη μαρτυρική κατάθεση που πρότεινε η αναιρεσείουσα.

98 Κατά την Επιτροπή, το Πρωτοδικείο εξέτασε αναλυτικά το ζήτημα αν δόθηκαν ή όχι σαφείς διαβεβαιώσεις, η δε μαρτυρική κατάθεση που πρότεινε η Masdar δεν θα είχε θίξει τις διαπιστώσεις που διατύπωσε το Πρωτοδικείο βάσει άλλων αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίστηκαν κατά την έγγραφη και την προφορική διαδικασία.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

99 Όσον αφορά την εξέταση από το Πρωτοδικείο των υποβαλλόμενων από διάδικο αιτημάτων για λήψη μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας και για διεξαγωγή αποδείξεων, υπενθυμίζεται ότι το Πρωτοδικείο είναι αποκλειστικά αρμόδιο να κρίνει την ενδεχόμενη ανάγκη συμπληρώσεως των πληροφοριακών στοιχείων επί των υποθέσεων των οποίων επιλαμβάνεται. Ο αποδεικτικός ή μη χαρακτήρας των στοιχείων της δικογραφίας εμπίπτει στην κυριαρχική εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, η οποία δεν υπάγεται στον αναιρετικό έλεγχο του Δικαστηρίου, εκτός αν τα αποδεικτικά στοιχεία που υποβλήθηκαν στο Πρωτοδικείο έχουν παραμορφωθεί ή αν η ανακρίβεια του περιεχομένου των διαπιστώσεων του Πρωτοδικείου προκύπτει

από τα στοιχεία της δικογραφίας (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 10ης Ιουλίου 2001, C-315/99 P, *Ismertí Europra κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου*, Συλλογή 2001, σ. I-5281, σκέψη 19, καθώς και της 11ης Σεπτεμβρίου 2008, C-75/05 P, και C-80/05 P, *Γερμανία κ.λπ. κατά Kronofrance*, Συλλογή 2008, σ. I-6619, σκέψη 78).

100 Κατά συνέπεια και δεδομένου ότι δεν αποδείχθηκε εν προκειμένω αλλοίωση πραγματικών περιστατικών ούτε ουσιαστική ανακρίβεια, το Πρωτοδικείο ορθώς έκρινε ότι τα στοιχεία της δικογραφίας τού ήσαν αρκετά για να μπορέσει να αποφανθεί επί της διαφοράς.

101 Συνεπώς, ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

102 Δεδομένου ότι κανείς από τους λόγους αναιρέσεως τους οποίους προέβαλε η Masdar δεν μπορεί να γίνει δεκτός, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

103 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, που έχει εφαρμογή στη διαδικασία αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 118 του κανονισμού αυτού, ο ηττηθείς

διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ζήτησε να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα η Masdar η οποία και ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.**
- 2) Καταδικάζει τη Masdar (UK) Ltd στα δικαστικά έξοδα.**

(υπογραφές)